

OPENBAAR MINISTERIE

Arrondissementsparket Den Haag

Postbus 20302, 2500 EH Den Haag

Cleerdin en Hamer Advocaten

Prins Clauslaan 60
2595 AJ Den Haag
T +31 88 699 13 00
www.om.nl

Datum **25 FEB 2020**
Onderdeel **Beleid & Strategie**
Ons kenmerk **HO 15.GAN.25979**
Contactpersoon **Cluster BJZ**
Doorkiesnummer(s) **088 699 1300**
PV- nummer **PL1500 2019324095**
Bijlage(n) **-**
Onderwerp **Afloopbericht**

Bij beantwoording de datum en
ons kenmerk vermelden.

Weledelgestrenghe heer Ruperti,

Op 24 november 2019 heeft u namens meer dan 3500 militairen en veteranen en tevens namens de voorzitters van de militaire vakbonden ACOM, AFMP, KVMO en VBM, de Inspecteur Generaal der Krijgsmacht, de voormalig commandant der landstrijdkrachten De Kruij, de directeur van het Veteraneninstituut en de Stichting Dutch Military Veterans, bij de politie aangifte (en klacht) gedaan van aanzetten tot haat, geweld, discriminatie, belediging en laster tegen:

- 1) de heer Öztürk, Tweede Kamerlid namens de politieke partij DENK, omdat hij op 5 november 2019 in de Tweede Kamer tijdens een debat over luchtaanvallen door Nederlandse militairen op 2 en 3 juni 2015 in de plaats Hawija in Irak (waarbij ruim 70 burgerdoden zijn gevallen) zou hebben gezegd dat hierbij sprake was van "moorden" en impliciet dat Nederlandse militairen "willens en wetens" onschuldige burgers in Irak hebben vermoord.
- 2) De heer Azarkan, eveneens Tweede Kamerlid namens de politieke partij DENK, omdat hij op 5 november 2019 in het (live-)televisieprogramma "Pauw" (onder andere) naar aanleiding van het hiervoor genoemde Kamerdebat heeft gezegd:
"Waar het om gaat is dat hij (lees: Öztürk; toevoeging officier van justitie) uiting heeft gegeven aan het feit dat er 74 mensen zijn gedood en dat dat 4,5 jaar is verzwegen." Geconfronteerd met het feit dat Öztürk zelf ook als Kamerlid heeft ingestemd met de missie in Irak en dus ook

medeverantwoordelijkheid draagt, reageert Azarkan: *“Hij (lees: Öztürk; toevoeging officier van justitie) heeft toch niet gezegd dat er 74 onschuldige mensen moeten worden vermoord.”*

Reactie Pauw: *“Nee, maar dat heeft niemand gezegd.”*

Reactie Azarkan: *“Nee, maar dat is wel gebeurd.”*

Hiermee zou Azarkan –zo begrijp ik uw aangifte-- impliciet hebben gezegd dat de 74 slachtoffers/onschuldige mensen zijn vermoord.

Naar aanleiding van deze aangifte deel ik u het volgende mee.

Artikel 71 van de Grondwet bepaalt:

“De leden van de Staten-Generaal, de ministers, de staatssecretarissen en andere personen die deelnemen aan de beraadslaging, kunnen niet in rechte worden vervolgd of aangesproken voor hetgeen zij in de vergaderingen van de Staten-Generaal of van commissies daaruit hebben gezegd of aan deze schriftelijk hebben overgelegd.”

Beoordeling:

Ad 1: Gelet op deze zogeheten parlementaire onschendbaarheid is het Openbaar Ministerie niet bevoegd te oordelen over de uitlating van de heer Öztürk, nu deze in een debat in de Tweede Kamer is gedaan.

Ad 2: Wat betreft de uitlating van de heer Azarkan geldt dat zijn enkele uitlating over “moord” door Nederlandse militairen geen aanzetten tot haat, geweld of discriminatie in de zin van art. 137d Sr. oplevert. Bovendien is geen sprake van een uitlating over een groep mensen wegens hun “ras, hun godsdienst of levensovertuiging, hun geslacht, hun hetero- of homoseksuele gerichtheid of hun lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap” als bedoeld in de artt. 137c en 137d Sr.

Is sprake van belediging (of smaad)?

Om vast te stellen of sprake is van strafbaarheid wegens belediging (of smaad) dienen juridisch gezien drie stappen te worden doorlopen:

- A. Is de uitlating naar de bewoordingen en in samenhang met de rest van de uiting gezien beledigend?
- B. Is er sprake van een context die het beledigende karakter aan de uitlating kan ontnemen?
- C. Als de context het beledigende karakter aan de uitlating ontnemt: is de uitlating onnodig grievend? Zo ja, dan is de context onvoldoende sterk om het beledigende karakter weg te nemen. Slechts een wanverhouding of

disproportionele verhouding tussen grievendheid en functionaliteit kan leiden tot het oordeel dat sprake is van onnodige grievendheid.

Ad A: Een uitlating moet als beledigend worden beschouwd wanneer zij de strekking heeft een ander bij het publiek in een ongunstig daglicht te stellen en hem aan te randen in zijn eer en goede naam. Het oordeel dat daarvan sprake is zal bij woorden waarvan het gebruik op zichzelf in het algemeen niet beledigend is, afhangen van de context waarin de uitlating is gedaan. Deze context kan bestaan uit een samenstel van uitlatingen of uit de omstandigheden waaronder de uitlating is gedaan. (ECLI:NL:PHR:2011:BQ3106). De uitlating "moordenaar" is wat dit betreft in beginsel beledigend.

Ad B: In dit geval geldt naar het oordeel van het Openbaar Ministerie dat de context het beledigend karakter aan de uitlating ontnemt. De uitlating is immers gedaan in het kader van het politieke en maatschappelijk debat over het functioneren van de Nederlandse krijgsmacht in de strijd tegen IS in Irak. De heer Azarkan heeft aan dat debat een bijdrage geleverd door zijn politieke opvatting te ventileren.

Ad C: De uitlating van de heer Azarkan is niet onnodig grievend. Er zijn geen grove defamerende bewoordingen gebruikt. Immers: moord is juridisch gezien "doden met voorbedachten rade". Van doden met voorbedachten rade was ook in dit geval –zoals zo vaak bij militaire operaties– sprake, ook al strekte deze voorbedachte rade zich in dit geval niet uit tot eventuele burgerslachtoffers. Dat Azarkan er voor kiest om de krachtens het oorlogsrecht in beginsel voor combattanten geldende rechtvaardigingsgrond niet te benoemen lijkt weliswaar een bewuste (politieke) keuze, maar die keuze kan niet leiden tot het oordeel dat sprake is van onnodige grievendheid van de uitlating.

De uitlating is dan ook naar het oordeel van het Openbaar Ministerie niet beledigend of smadelijk in de zin der wet.

Tevens merk ik op dat Azarkan een kan beroep doen op de exceptie van lid 2 van art. 266 Sr (en m.m. die van lid 3 van art. 261 Sr):

"Niet als eenvoudige belediging strafbaar zijn gedragingen die ertoe strekken een oordeel te geven over de behartiging van openbare belangen, en die er niet op zijn gericht ook in ander opzicht of zwaarder te grieven dan uit die strekking voortvloeit."

De uitlating betreft immers het handelen van niet nader genoemde Nederlandse militairen en de Nederlandse strijdkrachten. Gelet hierop is er de nodige ruimte om het debat te voeren. Ook gezien artikel 10 EVRM. (Voormalig-) overheidsfunctionarissen zoals aangevers moeten in dit opzicht meer kunnen verdragen dan een gewone burger. Nu geen sprake is van smaad kan ook geen sprake zijn van laster, als bedoeld in art. 262 Sr.

Qua opportuniteit ten aanzien van het instellen van een strafvervolging (als al sprake zou zijn van een strafbare uitlating) geldt bovendien nog het volgende:

Volgens EHRM 4 december 2003, NJ 2005/176 (Gündüz/Turkije) dient terughoudend omgegaan te worden met het beoordelen en strafrechtelijk vervolgen van uitlatingen gedaan in een live-televisieprogramma, die niet konden worden geherformuleerd, genuanceerd of ingetrokken voordat zij openbaar gemaakt werden, zelfs al zijn de opvattingen van deze persoon reeds bekend.

Conclusie

Uw aangifte zal geen vervolg krijgen.

Tav de heer Öztürk is het Openbaar Ministerie niet bevoegd. Tav de heer Azarkan concludeert het Openbaar Ministerie dat er geen sprake is van een strafbaar feit, noch van opportuniteit tot het instellen van strafvervolging.

Indien u zich niet met mijn beslissing inzake uw aangifte tegen de heer Azarkan kunt verenigen, dan heeft u de mogelijkheid om zich daarover schriftelijk te beklagen bij het Gerechtshof te Den Haag (postbus 20302, postcode 2500 EH te Den Haag) door middel van een klacht op grond van artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering.

Hoogachtend,

De rechercheofficier van justitie

Mr. D. van der Bel